

## КВАЛІФІКАЦІЇ ВИЩОЇ ОСВІТИ У РОСІЙСЬКІЙ ФЕДЕРАЦІЇ

У статті уточнено зміст національної рамки кваліфікацій, визначено роль кваліфікацій освіти у зв'язку із впливом Болонської декларації і зміною підходів в освіті, визначено етапи формування національної системи кваліфікацій Російської Федерації. Проаналізовано та розкрито підходи до формування складників національної рамки кваліфікацій та розкрито основні дефініції. Вказано на необхідність аналізування методики формування національної системи кваліфікацій в Російській Федерації для успішного формування української національної системи кваліфікацій.

**Ключові слова:** вища освіта, кваліфікація, Національна система кваліфікацій, Болонський процес, європейські стандарти освіти.

**Постановка проблеми.** Питання забезпечення якості освіти безпосередньо пов'язане з Європейською системою кваліфікацій. Принципи забезпечення якості у кожній країні спрямовані на підвищення ефективності і прозорості навчання на всіх рівнях. Забезпечення якості включає як реалізацію програм навчання, так і результати навчання. У цілому політика і практика в галузі забезпечення якості освіти є прерогативою держав. Проте питання забезпечення якості навчання також входять у сферу загальноєвропейських інтересів у плані підвищення прозорості і зіставності кваліфікацій на європейському рівні.

У зв'язку з цим вироблено Загальні європейські принципи забезпечення якості. Вони узагальнюють положення і принципи, що містяться у Загальній рамці забезпечення якості професійної освіти та Стандартах і Керівництві по забезпеченню якості вищої освіти.

Забезпечення якості необхідне для розвитку освіти і навчання і його відкритості, при цьому політика і процедури в галузі забезпечення якості повинні охоплювати всі рівні освіти. Якість має бути невід'ємною частиною внутрішнього менеджменту освіти і навчання, передбачати регулярне оцінювання навчальних закладів і програм навчання зовнішніми структурами, відповідальними за моніторинг якості, які також повинні проходити оцінювання; включати вхідні показники і показники результатів, при чому основний акцент повинен робитися на результатах навчання.

Системи забезпечення якості освіти повинні містити чіткі і вимірні завдання і стандарт; керівництво по виконанню, включаючи участь зацікавлених сторін; необхідні ресурси; несуперечливі методи оцінювання, зокрема самооцінювання і зовнішнє оцінювання; механізми зворотного зв'язку і процедури із удосконалення; механізми поширення результатів оцінювання.

Ініціативи в галузі забезпечення якості на міжнародному, національному і регіональному рівні повинні бути скоординовані щодо можливості проведення системного аналізу і забезпечення узгодженості діяльності у цій галузі. Європейське керівництво по забезпеченню якості може бути орієнтиром для проведення оцінювання і взаємного навчання.

**Аналіз останніх досліджень і публікацій.** До проблеми кваліфікації вищої освіти як складника національної рамки кваліфікацій Російської Федерації в Україні та зарубіжжі зверталось багато дослідників. У наукових дослідженнях вітчизняних учених приділяється увага проблемам стандартизації освіти (Ю. Зінковський, Л. Коротова, І. Савченко, Ж. Таланова, В. Томашенко та ін.); розробленню концептуальних засад створення Національної рамки кваліфікацій (В. Луговий, Ю. Сухарніков та ін.); дослідженню рамкової системи кваліфікацій Європейських країн (О. Голубенко, Т. Десятов, Т. Морозова та ін.); розробленню Національної рамки кваліфікацій як основи для стандартизації професійно-технічної освіти (Н. Паршина, В. Супрун); особливостям впровадження Національної рамки кваліфікації в Україні (В. Захарченко, Д. Шулікін та ін.); професійно-кваліфікаційній стандартизації як основи розроблення Національної системи кваліфікації (С. Мельник та ін.).

Вітчизняними науковцями у межах дисертаційних досліджень проаналізовано досвід розвитку вищої освіти у Російській Федерації: особливості становлення і тенденції розвитку освітнього простору (І. Шишова); розвиток вищої освіти у контексті європейських інтеграційних процесів (А. Марчук); акмеологічний підхід у теорії і практиці вищої педагогічної освіти (В.

Вакуленко), тенденції розвитку фізичного виховання студентської молоді (В. Василюк), становлення та розвиток дистанційної освіти (І. Лещенко, О. Огієнко), особливості стандартизації у системі початкової професійної освіти (І. Савченко), особливості розвитку професійної освіти в умовах децентралізації (М. Сорока), підготовка наукових та науково-педагогічних кадрів вищої кваліфікації (Г. Чорнойван) тощо.

Аналіз наукової літератури засвідчив, що дослідженню стану та проблем змісту, завдань та якості професійної освіти, її стандартизації приділяється належна увага в Україні, зокрема таким її аспектам: методологічні засади філософії сучасної вищої освіти (В. Андрущенко, І. Зязюн, В. Кремень, В. Огнев'юк та ін.); теоретичні і методичні проблеми неперервної професійної освіти (С. Гончаренко, Н. Ничкало, С. Сисосєва та ін.); професійна підготовка майбутніх фахівців у вищій школі (А. Алексюк, В. Бондар, О. Глузман, М. Євтух, Я. Цехмістер та ін.); модернізація системи освіти України у контексті євроінтеграційних процесів (І. Бабин, В. Луговий, М. Степко та ін.); теоретичні основи компетентнішої освіти (І. Грушевська, Т. Каткова, П. Лузан, Л. Хоружа та ін.); дослідження тенденцій впровадження Болонського процесу (М. Згуровський, М. Степко, Є. Суліма та ін.); особливості сучасної державної освітньої політики (В. Гальперіна, В. Журавський та ін.).

У процесі розроблення Національної системи кваліфікацій російськими вченими було проаналізовано актуальні проблеми освітньої політики (С. Беляков, В. Куклін, І. Налетова та ін.); проведено системні дослідження у галузі освітніх стандартів (В. Байденко, Н. Максимова, Б. Сергєєв, Л. Хорєва, Г. Файзулліна та ін.); розглянуто особливості розроблення професійних освітніх програм на основі вимог роботодавців (І. Волошина, В. Ніколаєва, З. Якімова та ін.); розроблено нормативно-методологічні аспекти рівневої підготовки кадрів відповідно до федеральних державних освітніх стандартів (В. Богословський, О. Караваєва, О. Ковтун та ін.); досліджено загальні підходи до сертифікації професійних кваліфікацій (К. Васіна, К. Ссеніна та ін.); обґрунтовано наукові підходи до розроблення Національної рамки кваліфікацій (О. Батрова, В. Блінов, А. Муравйова, О. Олейникова, Б. Сазонов та ін.) та методологію розроблення Національної системи кваліфікацій (М. Коулз, О. Лейбович, А. Муравйова, О. Олейникова та ін.).

У процесі аналізу наукової літератури нами було виявлено, що дослідженню ролі кваліфікації вищої освіти як складника національної рамки кваліфікацій Російської Федерації та етапам її модернізації у зв'язку із входженням України до європейського простору знань та зміною поглядів і підходів до вирішення цієї проблеми приділено недостатню увагу.

Тому **метою** нашого дослідження закономірно стає уточнення змісту кваліфікації вищої освіти, з'ясування складників національної системи кваліфікацій, етапи формування національної системи кваліфікацій Російської Федерації у зв'язку із впливом Болонської декларації.

**Виклад основного матеріалу.** У процесі міжнародного співробітництва Російська Федерація стала активно переглядати систему вищої освіти, ініціюючи реформи, використовуючи як настанови рекомендації і механізми Болонського процесу. Провідними тенденціями розвитку освіти є: визнання готовності учнів не лише до соціальної адаптації, а й до активного освоєння ситуацій соціальних змін; адаптація освітнього процесу до зростаючих запитів і потреб особистості й суспільства згідно з національними і культурними традиціями; масовий і безперервний характер освіти у кроскультурному світовому просторі [5, с. 614].

Положення Болонського процесу були обговорені на VII з'їзді Російської Спільки ректорів та Нараді з проблем розвитку багаторівневої системи підготовки фахівців у Російській Федерації у 2002 р. За підсумками цих зустрічей було проголошено новий курс уряду Російської Федерації, спрямований на послідовне зближення цілей та механізмів Болонського процесу з модернізацією російської вищої школи. Після приєднання Російської Федерації до Болонського процесу всі положення Декларації прийняли для неї статус міжнародних обов'язків, які необхідно виконувати. Таким чином, подальше вдосконалення структури і проблеми розвитку професійної освіти Росії виявились тісно пов'язаними з характером інтеграції російської вищої освіти в єдиний європейський освітній простір.

У Довіднику користувача європейської кредитно-трансферної системи акцентується увага на тому, що "єдиний опис на національному рівні або рівні системи освіти, що є міжнародно зрозумілим і за яким усі кваліфікації та інші навчальні досягнення у вищій освіті можуть бути

описані і пов'язані одна з одною у послідовний спосіб і який визначає співвідношення між кваліфікаціями вищої освіти, складає національну рамку кваліфікацій (вищої освіти)" [3, с. 98].

Структура Національної системи кваліфікацій Російської Федерації містить три основні компоненти: Національну рамку кваліфікацій; каталог кваліфікацій (кваліфікації ранжовані за рівнями, галузями професійної діяльності із зазначенням результатів необхідного навчання і освіти); систему забезпечення якості кваліфікацій: процедури сертифікації/офіційного визнання кваліфікацій, засвоєних у процесі формального та неформального навчання і трудового досвіду.

Національна рамка кваліфікацій визначається як системний і структурований опис кваліфікацій, освітньо-кваліфікаційних рівнів, кваліфікаційних стандартів різних рівнів і типів, встановлених на засадах визначеного законом набору критеріїв [8].

На наш погляд, найбільш повним є трактування М. Коулз, О. Олійникової, А. Муравйової, що розуміють Національну рамку кваліфікацій як преференціальний конструкт, який встановлює зв'язок між результатами освіти або навчання і діяльністю, яка затребувана ринком праці, з одного боку, і класифікованими, типологізованими кваліфікаціями професійної освіти й дипломами, які видаються у системі освіти, з іншого. Завдяки Національній рамці кваліфікацій ці зв'язки стають більш прозорими [4, с. 17].

Наведені визначення дозволяють зробити висновок, що Національна рамка кваліфікацій призначена для різних груп користувачів (об'єднань працедавців, органів управління освітою, підприємств, освітніх організацій, громадян) і дозволяє: формувати загальну стратегію розвитку ринку праці і системи освіти, зокрема планувати різні траєкторії освіти, що ведуть до отримання конкретної кваліфікації, підвищення кваліфікаційного рівня, кар'єрного зростання. Вона надає можливість описувати з єдиних позицій вимоги до кваліфікації працівників і випускників при розробленні професійних і освітніх стандартів; розробляти процедури оцінювання результатів освіти і сертифікації кваліфікацій, формувати систему сертифікатів; створювати галузеві кваліфікаційні і тарифні системи.

Національна рамка кваліфікацій ґрунтується на результатах навчання, типами якого є формальне, неформальне та спонтанне.

Розроблення Національної рамки кваліфікацій спрямоване на визнання неформального і спонтанного навчання; забезпечення його прозорості і доступності; прийнятність загальної/вищої освіти; підвищення якості навчання.

Відповідно до визначення російського вченого В.І. Блінова, Національна рамка кваліфікацій Російської Федерації є інструментом співвідношення сфери праці та сфери освіти, який становить собою загальний опис кваліфікаційних рівнів, визнаних на загальнофедеральному рівні, та основних шляхів їх здобуття на території Російської Федерації [9, с. 3].

Аналіз поглядів науковців щодо сутності рамки кваліфікацій дозволяє зробити висновок щодо об'єктивної необхідності створення Національної системи кваліфікацій, а саме: серйозним якісним розривом між попитом і пропозицією кваліфікованих працівників та робочої сили, оскільки у даний час компетенції працівників багато у чому не задовольняють працедавців, а система професійної освіти лише починає перехід на програми освіти, засновані на компетенціях (вимогах ринку праці), при цьому спираючись на застарілі класифікатори напрямів підготовки.

Ми вважаємо, що система кваліфікацій є комплексом заходів, спрямованих на визнання результатів навчання, що забезпечують зв'язок освіти і навчання з ринком праці і громадянським суспільством.

Систему кваліфікацій утворюють структури і процеси, що сприяють присвоєнню кваліфікацій. Елементами цієї системи є рамка кваліфікацій, професійні й освітні стандарти, критерії та порядок оцінювання, уповноважені органи, схема фінансування та будь-які інституціональні інфраструктури, характерні для конкретної країни та її культурного контексту.

А. Мірошніченко зазначає, що Національна система кваліфікацій є сукупністю механізмів правового та інституційного регулювання кваліфікацій робітників з урахуванням потреб ринку праці та можливостей системи освіти. Вона включає: Національну рамку кваліфікацій; національні рівні та вимоги; професійні стандарти; механізм оцінювання та підтвердження кваліфікацій та компетенцій; систему органів підтвердження кваліфікацій; механізм фінансування Національної системи кваліфікацій [6].

Наше дослідження показало, що однією з характеристик системи кваліфікацій є структура кваліфікацій. Вона розглядається як інструмент розвитку та класифікації кваліфікацій відповідно до набору встановлених для визначення рівнів навчання критеріїв, поданих у вигляді переліків дескрипторів (описів).

Кваліфікаційна структура має відображати зміст кваліфікацій з урахуванням цілей і завдань вищої освіти, особливо її чотирьох базових цілей, до яких належать: підготовка студента до конкуренції на ринку праці; виховання студентів як активних громадян демократичного суспільства; особистісний розвиток; формування і підтримка високого рівня знань [2].

Існують дві принципово різні моделі такої структури. Перша з них орієнтована на бізнес. Вона прийнята Копенгагенською Конвенцією і передбачає оцінювання професійних компетенцій. Друга - орієнтована на рівень освіти і прийнята Болонською конвенцією. Країни ЄС домовилися про створення єдиного освітнього простору, і цю домовленість було зафіксовано у вигляді Болонської декларації, згідно з якою Європейський Союз повинен мати єдину систему вищої школи. Болонську угоду підписали більшість країн Європи, зокрема і Російська Федерація.

Кваліфікаційні структури розрізняються за наборами конструктивних елементів і ступенем їх взаємодії, вони можуть бути оформлені законодавчо або функціонувати на основі консенсусу соціальних партнерів. Проте всі структури формують основу для підвищення якості, доступності, взаємозв'язку, визнання кваліфікацій у суспільстві й на ринку праці, як у межах країни, так і за кордоном [10].

Розрізняють Європейську і Національні структури кваліфікацій. Європейська Структура Кваліфікацій - це міждержавна система кваліфікаційних професійних стандартів Європи, для організації і забезпечення країн Європейського Союзу професійними освітніми програмами, з подальшим наданням кращих робочих місць і можливостей кар'єрного зростання сертифікованим фахівцям у будь-якій з країн, що входять до Європейського Союзу [12].

Національна структура кваліфікацій є єдиним описом на національному рівні або рівні освітньої системи логічно співвіднесених кваліфікацій та інших досягнень вищої освіти з чітко визначеними зв'язками між ними [7].

Національна структура кваліфікацій розглядається як система атестації професійного досвіду або знань, подана у форматі ротації за рівнями персонального кваліфікаційного рейтингу [11].

Але, як наголошує керівник департаменту вищої освіти при Раді Європи Сьюр Берген, більшість національних структур кваліфікацій неекспліковано, що виявляється у таких тенденціях [1]:

- окремі кваліфікації описуються ізольовано, а не в рамках логічно вибудованої системи з визначенням зв'язків між різними кваліфікаціями;
- просування від однієї кваліфікації до іншої розуміється виключно як рух від нижчого до більш високого рівня без належної уваги до взаємодії між кваліфікаціями одного рівня;
- кваліфікації характеризуються у термінах процедур і формальних вимог, а не у термінах результатів.

Для нашого дослідження важливими є думки науковців щодо особливостей Національної структури кваліфікацій Російської Федерації. О.Ф. Батрова, В.І. Блінов, І.А. Волошина зазначають, що це програма оцінювання якості кваліфікацій управлінців російських компаній і підприємств, з можливістю внесення даної інформації у рейтингові показники загальної оцінки інвестиційної привабливості самих компаній і включення їх у ті, що реалізуються Європейським економічним комітетом у міжнародні інвестиційні програми [8].

Нами були визначені основні етапи впровадження Національної системи кваліфікацій у Російській Федерації: офіційне впровадження проекту створення Національної рамки кваліфікацій та визначення етапів його реалізації; створення єдиної інформаційної платформи Національної системи кваліфікацій; впровадження у пілотному режимі всіх відповідних механізмів і процедур на підґрунті отримання офіційного статусу Національної рамки кваліфікацій. У 2006 р. Російським союзом промисловців і підприємців засновано Національну Агенцію розвитку кваліфікацій, покликану надавати експертно-методичну підтримку і здійснювати координацію дій організацій, що репрезентують бізнес-спільноту, а також взаємодію бізнесу і державних органів у процесі формування Національної системи кваліфікацій. Виявлено,

що розроблення і впровадження Національної системи кваліфікацій у Російській Федерації передбачає як створення соціально-економічних передумов (оскільки її функціонування пов'язане з ринком праці, який формує узагальнені вимоги до людських ресурсів), так і соціально-педагогічних умов (оскільки вона є орієнтиром для системи освіти, яка сьогодні продукує людський капітал і пропонує громадянам ефективні освітні траєкторії для забезпечення відповідності їх кваліфікацій вимогам ринку праці). Під соціально-педагогічними умовами розуміється сукупність організаційно-освітніх заходів, які дозволяють готувати кваліфікованих фахівців відповідно до вимог освітніх стандартів із урахуванням побажань замовників.

**Висновки.** Таким чином, Національна структура кваліфікацій Російської Федерації є єдиним описом на національному рівні або рівні освітньої системи логічно співвіднесених кваліфікацій та інших досягнень вищої освіти з чітко визначеними зв'язками між ними. Зміст кваліфікацій однаково тлумачиться усіма зацікавленими особами у міжнародному масштабі. На думку розробників, національні структури кваліфікацій є завданням забезпечення якості та розвитку. Врахування досвіду щодо впровадження реформування вищої освіти Російської Федерації, аналіз соціально- педагогічних умов та етапи формування національної системи кваліфікацій значно полегшать наближення української системи вищої освіти до європейських стандартів.

© О.І. Беспарточна, 2014

**Список літератури:** 1. Берг С. Рамка квалификаций европейского пространства высшего образования / Берг Сьюр. - Страсбург, 12-13 декабря 2006 г. - 49 с. 2. Волошина И. А. Рекомендации по учету требований работодателей к профессиональным квалификациям работников при разработке профессиональных образовательных программ / [И.А. Волошина [и др.]. - М.: Национальное агентство развития квалификаций, 2010. - 61 с. 3. Довідник користувача європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС) / [упоряд. Т.В. Фініков [та ін.]; за ред. І.О. Вакарчука. - К.: Україна. 2009. - 160 с. 4. Коулз М. Национальная система квалификаций. Обеспечение спроса и предложения квалификаций на рынке труда / М. Коулз, О.Н. Олейникова, А.А. Муравьева. - М.: РИО ТК им. А.Н. Коняева, 2009. - 115 с. 5. Мельник С.В. Механізм регулювання соціально-трудової сфери України / С.В. Мельник. - К.: Видавництво "Соціформ", 2009. - 768 с. 6. Мирошниченко А. Национальная рамка квалификаций в Украине / [Електронний ресурс]. - Режим доступа: <http://www.hrliga.com/index.php7module=profession&op=view&id=1251>. - Назва з екрану. 7. Муравьева А.А. Международный опыт формирования национальной системы квалификаций / А.А. Муравьева // Высшее образование в России: науч.-пед. журн. МОН РФ. - 2010. - №5. - С. 62-69. 8. Национальная рамка квалификаций Российской Федерации: Рекомендации / [О.Ф. Батрова [и др.]. - М.: Федеральный институт развития образования, 2008. - 14 с. 9. Национальная рамка квалификаций Российской Федерации / [Блинов В. И., Сазонов Б.А., Лейбович А. Н. [и др.]. - М.: ФГУ "ФИРО", Центр начального, среднего, высшего и дополнительного профессионального образования, 2010. - 7 с. 10. Олейникова О.Н. Разработка национальной рамки квалификаций: проблемы и задачи / О.Н. Олейникова // Центр изучения проблем профессионального образования (Россия) [Электронный ресурс]. - Режим доступа: <http://www.cvets.ru>. - Название с экрана. 11. Kwiatkowski Stefan M. Kształcenie zawodowe - wyzwania, priorytety, standardy. - Warszawa: IBE, 2006. - 88 s. 12. The European Higher Education Area Achieving the Goals Communiqué of the Conference of European Ministers Responsible for Higher Education, Bergen, 19-20 May, 2005 [Electronic resource]. - Mode of access: [http://www.ond.vlaanderen.be/http.ronderwijs/bologna/documents/MDC/050520\\_Bergen\\_Communique.pdf](http://www.ond.vlaanderen.be/http.ronderwijs/bologna/documents/MDC/050520_Bergen_Communique.pdf). - Назва з екрану.

Bibliography (transliterated): 1. Berg C. Ramka kvalifikacij evropejskogo prostora vysshego obpazovaniya / Berg C'jup. - Strazburg, 12-13 dekabrja 2006 g. - 49 s. 2. Voloshina I. A. Rekomendacii po uchetu trebovanij pabotodatelej k pprofecional'nyh kvalifikacij am pabotnikov ppi pazpabotke pprofecional'nyh obpazovatel'nyh pprogamm / [I.A. Voloshina [i dp.]. - M.: Nacional'noe agentctvo pazvitija kvalifikacij, 2010. - 61 s. 3. Dovidnik kopictuvacha evropejc'koj kpeditno-trancfernoj sistemi (SKTC) / [uporjad. T.V. Finikov [ta in.]; za ped. I.O. Vakarchuka. - K.: Ukraïna, 2009. - 160 s. 4.

Koulz M. Nacional'naja cistema kvalifikacij. Obespechenie cппoca i ppedlozhenija kvalifikacij na pyнке tpuda / M. Koulz, O.N. Olejnikova, A.A. Mupav'eva. - M.: PIO TK im. A.N. Konjaeva, 2009. - 115 c. 5. Mel'nyk C.V. Mehanizm peguljuvannja cocial'no-tpudovoi' cfepy Ukpai'ny / C.V. Mel'nyk. - K.: Vydavnyctvo "Cocinfo", 2009. - 768 c. 6. Miposhnichenko A. Nacional'naja pamka kvalifikacij v Ukpaine [Elektponnij pecипc]. - Pezhim doctupa: <http://www.hrliga.com/index.php7module=profession&op=view&id=1251>. - Nazva z екpanu. 7. Mupav'eva A.A. Mezhdunapodnyj opyt fopmipovanija nacional'noj cictemy kvalifikacij / A.A. Mupav'eva // Vycshee obpazovanie v Poccii: nauch.-ped. zhupn. MON PF. - 2010. - №5. - C.62-69. 8. Nacional'naja pamka kvalifikacij Poccijckoj Fedepacii: Pekomendacii / [O.F. Batpova [i dp.] - M.: Fedepal'nyj inctitut pazvitija obpazovanija, 2008. - 14 c. 9. Nacional'naja pamka kvalifikacij Poccijckoj Fedepacii / [Blinov V.I., Cazonov B.A., Lejbovich A. N. [i dp.]. - M.: FGU "FIPO", Centp nachal'nogo, cpednego, vycshego i dopolnitel'nogo profeccional'nogo obpazovanija, 2010. - 7 c. 10. Olejnikova O.N. Pazpabotka nacional'noj pamki kvalifikacij: ppoblemy i zadachi / O.N. Olejnikova // Centp izuchenija ppoblem ppofeccional'nogo obpazovanija (Poccija) [Jelektponnij pecипc]. - Pezhim doctupa: <http://www.cvets.ru>. - Nazva z екpanu.. Kwiatkowski Stefan M. Ksztlcenie zawodowe - wyzwania, priorytety, standardy. - Warszawa: IBE, 2006. - 88 s. 12. The European Higher Education Area Achieving the Goals Communcue of the Conferense of European Ministers Responsible for Higher Education, Bergen, 19-20 May, 2005 [Electronic resource]. - Mode of access: [http://www.ond.vlaanderen.be/http.ronderwijs/bologna/documents/MDC/050520\\_Bergen\\_Communique.pdf](http://www.ond.vlaanderen.be/http.ronderwijs/bologna/documents/MDC/050520_Bergen_Communique.pdf). - Nazva z екpanu.

UDS: 378.14

O. Bespartochna

#### QUALIFICATION OF THE HIGHER EDUCATION IN THE RUSSIAN FEDERATION

The author specifies the content of the national qualifications framework and defines the role of qualification in connection with the impact of the Bologna Declaration and changing approaches in education are defined stages of formation of the national qualification system of the Russian Federation. The article analyzes and describes the approaches to development of the national qualification framework and basic definitions. Specifies necessity of the analysis of methods of formation of National qualifications systems in the Russian Federation for the successful formation of the Ukrainian national qualification system.

**Key words:** higher education qualification, the National Qualifications Framework, the Bologna process, European education standards.

УДК: 378.14

Е.И. Беспарточная

#### КВАЛИФИКАЦИЯ ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ В РОССИЙСКОЙ ФЕДЕРАЦИИ

В статье уточнено содержание национальной рамки квалификаций, определена роль квалификации образования в связи с влиянием Болонской декларации и изменением подходов в образовании, определены этапы формирования национальной системы квалификаций Российской Федерации. Проанализированы и раскрыты подходы к формированию составляющих национальной рамки квалификаций и раскрыты основные дефиниции. Указано на необходимость анализа методики формирования Национальной системы квалификаций в Российской Федерации для успешного формирования украинской национальной системы квалификаций.

**Ключевые слова:** высшее образование, квалификация, Национальная система квалификаций, Болонский процесс, европейские стандарты образования.

Стаття надійшла до редакційної колегії 28.03.2014